

GLORUP

04.04.2013

Gudinden Athene skuer ud af Odense fra kunstmuseets tag. Fyns Kunstmuseum hedder det. Athene er harniskklædt, resigneret, men beredt. Hun ser ud over banelegemet væk fra banegårdscentret og H. C. Andersen-skulpturen, en Kop & Kande Umberto Boccioni, som er dubleret, og gået i selvsving om sin egen akse.

Fra vinduet på Grand Hotel i Jernbanegade betragter jeg museets tempellignende facade, dens monumentalitet og provinsielle selvrespekt. Indvendigt er museet lidt forsømt som et af vidensamfundets lukningstruede biblioteker. Jeg kan lide at tænke på, at billederne stadig hænger der henvist til sig selv. Tidsligt forbundne. De hænger der som en mulighed med deres stilhed, betydningstæthed og fundamentale uudgrundelighed.

Jeg lukker øjnene og ser Hammerhøis åndeløse fin de siecle-portræt af en ung kvinde. Følger hendes brysts aftegning under stramt siddende sort, og forestiller mig hendes ansigts forsvindende profil. Hun hvisker enkelte næsten lydløse ord, men hvilke? Jo, det synes, som hviskede hun: "Ånd mit ansigt frem," siger jeg og ser ud i luften.

Spadserer til banegårdscentret forbi teatret. I 7-Eleven køber jeg Pellegrino-vand, Art Review no. 66 og tager den reklamebetalte avis MX Metro Express.

Står i centret og betragter forbrugersamfundets indvånere bevæge sig tavst imellem hinanden, som var det et diktat. Bladrer distræt avisen igennem, på side 10 står der blandt andet: "Danske Danpo fusionerer og bliver en førende koncern på kyllingemarkedet. I går eftermiddags var 100.000 TDC-kunder uden bredbånd. Gratis is gav Frisko 70.00 Facebook-fans."

Jeg finder busterminalens platform F og bus 162 mod "Ørbæk - Svendborg". Chaufføren har ikke hørt om Glorup eller Svindinge N for den sags skyld, hans kompetencer må ligge et andet sted og han ryster afværgende på hovedet, da jeg spørger, om han vil sige til, når jeg skal af bussen. "Det kender jeg ikke", siger han og ryster atter på hovedet, som vil han sige, at det skal han ikke blandes ind i. Klokkeren 11.50, planmæssig afgang. Jeg er på vej til Glorup Gods foranlediget af kunsthistorikerne Line Kjær og Lotte Boesen Toftgaard fra kuratorteamet Umage, som arrangerer en udstilling af såkaldt stedsspecifik kunst i parken.

Som vi kører ud af Odense, giver jeg mig til at bladre i Art Review. Umage har kontorfællesskab med den britiske kunstner Simon Starling, som er på forsiden. Ser sporadisk i bladet, lægger det i tasken og ser ud af vinduet. Vi passerer Albani-bryggeriet, hvis skorsten er malet i girafmønster, vel for at lede tankerne hen på giraføl. Ud af vinduet ser jeg domhusets mægtige rødmurede bygningskrop, et solarie med nye rør, Palermo Pizzeria og Kebabkongen. XL BYG på Gørtlervej lokker med fadøl og mundgodt på torsdag. Rosengaardcentret, Toys"R"Us, 7-Eleven, Shell og McDonalds. På hjørnet af Ørbækvej og Niels Bohrs Allé ligger Ikea, Bilka og Skousen. Bussen passerer igennem industrikvarteret Tietgenbyen, hvor de sammenbidt målrationalle fabrikker ligger spredt som tillukkede containere og ser velegnede ud til forretningshemmeligheder. Vi fortsætter igennem grusgravsområder i Birkum, her produceres perlesten, betonsand, støbemix, filtergrus og kampesten. Rolighedsvej, stod der det? Grusgravene ligger som operative indgreb, som gigantisk store snedækkede indsøer. Områdets massive grus- og stenforekomster stammer fra det gammelbaltiske isfremstød for cirka 70.000 år siden, da en større smeltevandsflod strømmede gennem her og aflejrede 20 meter tykke lag af grus og sten. Frem til for 20.000 år siden henlå området som tundra, der strakte sig herfra til de britiske øer. I grusgravene er fundet

spor af steppebison, mammut og saiga-antilope. Bussen kører igennem Rolftsted, hvor jeg ser en omstrefjende hund. Byen er øde, men bag vinduerne i husene lever mægtige lidenskaber. Så åbne marker, vintersæd, sort jord og abstrakte klatter af sne. I Ferritslev ser jeg en overtusset landsbykone og et skilt til en langdysse, som ligger bag plejecentret Åhaven. Den sidste anden passager står af, og jeg er alene med chaufføren, som ikke vil have noget med det hele at gøre. I Herrested flager de på halv. Vi nærmer os Ørbæk. Jeg har været her før og kender plantageejerens datter Malene. Noterer mig, at Pizzeria Picasso ligger i hovedgaden modsat bageriet. Passerer kirken, mens jeg tænker på træskomalerens malerier derinde, anden fags nordvendte kappe med den skjulte trolddomscene, hvor en heks eller troldmand med en stump genstand tapper flyvesalve af en djævels røv. Afdækket, fotograferet og overkalket igen af konservator Egmont Lind i 1932. I dag ses kun krukken, og man skal vide, at den indeholder en obskøn væske.

Efter en time og tyve minutters kørsel står jeg af bussen. Jo, det må være her på hjørnet ved Glorupvej nær Svindinge Kirke, hvis tårn er imponerende højt. Det fortælles, at tårnet i sin tid gjorde en jætte på Langeland så rasende, at hun slyngede en gigantisk sten efter det, men ramte elendigt, så klippestykket landede ved Hesselager. Jeg har set stenen der engang, den 1000 tons store blok, Danmarks største.

Går over kirkegårdens knitrende grus. Kirken har engang tilhørt godset. Jeg blotter hovedet og træder indenfor, der er koldt i Svindinge Kirke, men der er teleslyngeanlæg og stolestaderne er prydet af påskeliljer, der siges at være hmm ... bevidsthedsforandrende. Dannebrog ligger foldet på en fletstol bagerst i rummet under orglet. Altertavlen i alabast og marmor, i skibet lige midt for døren, er skænket af Henning Brockenhus til Glorup i 1620. Oven over den står mejslet, som blæst ned i sort marmor: "STAAR OP I DØDE OC KOMME FOR DOMMEN". Renæssancen var pestepidemiernes tid, hvor op til 40 procent af befolkningen døde, og det har påvirket forestillingskraften. Altertavlen er en pompøs apokalypse. Vi ser i hvid alabast, de fordømte sendes til helvede. Pesten rasede i bølger, hvorefter den forsvinder af ligeså uforklarlige årsager, som den opstod.

Også vi lever i en overophedet apokalyptisk tid. Verden er stadig ved at falde sammen og fuld af muligheder. 400 år efter renæssancen ser jeg overfladisk på den cirka hundredeoghalvtreds år gamle nye altertavle i koret malet af Siegwald Dahl efter Correggios *Hellige nat*. Siegwald Dahl, søn af landskabsmaleren og ven af greveparret, kom på et årligt tilbagevendende besøg på Glorup i anden halvdel af 1800-tallet. I hans hjem i Dresden hang i øvrigt Caspar David Friedrichs ikoniske maleri af isskruninger *Das Eismeer*, der nu findes i museet i Hamborg.

Bag Dahls altermaleri her i Svindinge Kirke står der hånddesinfektionsgel til eliminering af virus og baciller. Sognebørnene er bakteriebomber. Ligningen lyder transubstantiation og håndtryk i våbenhuset lig influenza. Lig tre til fem dage i sengen. Døbefonten er romansk. Erik ringer på mobilen og vil snakke lidt, fortæller, at han sjældent har været så alkoholiseret. Det gamle psykedelia har trukket sig tilbage bag alkoholgardiner. "Jeg trapper ud på god billig portvin fra Aldi." "Hvad laver du?", spørger han. "Jeg står i Svindinge og har lige set en paranoiaagtig altertavle."

Jeg går til fods ad Glorupvej. Måske er min fornemmelse for kortere afstande stadig bestemt af den kilometersten udformet af P.V. Jensen Klint med et rødmalet syvtal, som stod i skellet ud for det hus, hvor jeg voksede op. Jeg fløjter fornøjet, for det gør mig i et mægtigt humør at vandre ud af landevejen, og da jeg når Glorup Gods' landbrugs- og avlsbygninger, kaldet landsbyen, anslår jeg

at have gået cirka to en halv kilometer. Husene med de høje slanke skorstene og skiffertag, måske 'godsforvalterboligen', ligner svagt noget, jeg har set i Knuthenborg Safaripark, men her er hverken løver, giraffer eller elefanter, kun ubeskriveligt øde.

På afstand ser jeg godset, kun et øjeblik, det glinsende blåsorte mansardtag lyser i solen. Det er den slags glaserede tegl, der i et fattigfint destillat dannede mode op igennem 00'erne, ude i parcelhuskvartererne, i de år hvor sen-navnene forsvandt. Her i Glorups barokanlæg synes det naturligt i forhold til vinduernes sennepsgule indramning.

Godset blev i 1762 købt af lensgreve og godsejer (1798-1876) Adam Gottlob Moltke, som foranledigede en omfattende ombygning af huset efter arkitekt Nicolas Jardins tegninger. Det er ligeledes Moltke, der anlægger parken og de prægtige diagonale lindealléer, familiesøjlen og en obligatorisk eremithytte med mekanisk eremitfigur. Hans barnebarn Moltke-Huitfeldt og måske særlig dennes hustru Eliza Razumowska digtede videre på haven og foretog gennemgribende forandringer over en 20-årig periode fra cirka 1862, de tilføjede flere svungne stier, som tegner streger i landskabet, de lader hængebroen konstruerer og får bygget et græsk rundt tempel med doriske søjler til erindring om faldet fra antikken.

Jacob Rosenkrantz, den nuværende ejer, er niende generation. Han har planlagt en langsigtet, tiltrængt og ambitiøs renovering og fornyelse af anlægget i flere etaper indledt af et informationscenter.

Jeg går ind i parken og ser efter støbemærket på en bronzekopi af Belvedere-torsoen. "F. Barbedienne. Paris 1874 Fondateur," står der. Den grønne bronzepatinerings siver ned i cementsoklen. Nærmere hovedhuset, 50 meter væk, er det formodentlig Venus af Milo, der står. Jeg følger den grusbelagte sti, som tager et markant svung om Karin Lorentzens vellykkede arbejde til Glorup, som må være blevet færdig for meget nylig. For endnu mangler tiden at lade det vokse til her, glide ind, umærkeligt og anonymt. Arbejdet består af tre præcist støbte profiler i betons beroligende grå, som danner tre let ovale forsænkninger eller enheder i variabel størrelse, lagt ned i græsset. Jeg sætter mig, og siger for mig selv: "Sidder på barokspejlets forgyldte kant, med fødderne ned i spejlets dyb." Festerne i spejlmagerens laug i 1700-tallets Frankrig var særligt berømmede for deres iderigdom, excessive dekadence og usigelige depravation. Det langvarige arbejde med kviksølv gjorde spejlmagerne omtågede til sindssyge.

Jeg vender blikket og ser, at der i parkens udkant fordelt mellem høje kastanietræers stammer står en række af fire mytologiske statuer, som i et tempel, et parthenon, på en tegning af den svenske kunstner Carl Fredrik Hill. Den galvaniserede jerns hvidhed giver dem på afstand et æterisk præg, mere tanke end materialitet. Jeg rejser mig og går derover. Fordi det er uendelig let, er jeg opmærksom på, hvad jeg nu foretager mig og tager kun et enkelt fotografi af en af figurerne hænder. En gudinde må jeg tro. Ser billedet på kameraets skærm, kastaniegrenenes aftegning ses kaotisk som røg. Snyder og tager et fotografi mere, de ligger på simkortet som lysende aftryk, men tilhører mig alligevel ikke. Jeg er her alt for kortvarigt, og jeg kender ikke hendes navn. Tavst ser hun ud i luften, holdt fast af ingenting.

Hvad ellers? Lidt glemt sne, muldvarpeskud i den åbne plæne. Brune blade er hvirvlet omkring og ligger nu overalt i et vilkårlighedens præcise mønster. Jeg erindrer at have set et grundplan af parkens langstrakte areal, men kan ikke samle det for mit indre blik. Op mod hovedhuset er lagt

en stram planmæssig geometri, som muterer til svunget irrationalitet, som håndfladens linjer. Hedder det engelsk havestil?

"Jeg seer på de lange alleer, og på fiskene der staae stille i vandbassinet udenfor. Et billede paa livet her, ensformigt som alleen, stillestående som fiskene i det søvninddøsende solskin," skriver H. C. Andersen i et dagbogsnotat fra 1850.

Her midt i arbejdsugen i det tilbageholdte forår er Glorup Park overladt til en næsten ubegribelig stilhed. Det kunne være en forårsdag og man kunne gå med en i hånden.

Med huller i de sprækkede støvler går jeg langs en skrænt i den sidste knasende sne igennem skoven i parkens sydvestlige hjørne. Det er en slank bøgeskov, og jeg elsker det. Det har jeg ikke gjort siden turen i november, hvor jeg havde modtaget et rejselegat og tog tilbage til Østsjælland og landskabet, hvor jeg voksede op.

Det er fænomenalt at se hængebroens tilbageværende nygotiske rødstenstårne. På et muret fundament af kampesten modsvares tårnenes indvendige tryk af dobbelte udvendige stræbepiller. Tårnene er en slags gargoiler, som tavse vagter over tiden med skygger liggende i deres eroderede murstensøjne, smukke og påtrængende i deres tristhed. Grotteske i deres voldsomme dimensionering minder tårnene om Brooklyn Bridge, spændt over en mildt rislende skovbæk på Sydøstfyn imellem skrænter, der er dækket af blade, vintergækker, sne og erantis.

Efterladt i skovbunden er en sidste porøs rest af den tungt snoede wire, en del af det som engang forbandt tårnene, men nu er fravristet sin funktion. Adskilt står tårnene tilbage med en usvigelig melankoli og fornemmelse af tab, og de som er gået over kløften her, er for længst døde. Måske rummer det gotiske kirkekapel i kridtsten oppe ved godsets hovedbygning fra vel omtrent samme tid en lignende ensomhed.

Jeg træder over et stendige, går igennem en nåleskov og ad en længere omvej går jeg omsider atter på lindealléen og tænker på, at det er en smuk gestus at plante en allé, som man i sagens natur ikke selv kan nå at se vokse til. Jeg går i retning af Andromedatemplet i parkens sydøstligste hjørne, som er vidunderligt bizart og fremmedartet, et 'romersk antrit', set imod markerne som støder op til parken. Jeg betragter plovfugernes monotoni, deres lavmælted, de er en slags minimalisme i deres sirlige almindelighed, afgrænset og skilt af levende hegn, alene ordet. Templet er som faldet ned et andet sted fra. Hvad det måske på sin vis også er. Her sidder hun på en klippestump langt hjemmefra, Andromeda, med sin elegante frisures snoninger. Hun sidder i et tempel, paralyseret med frostsprængte fingre og udhulede pupiller og kan ikke finde hjem, og er ikke engang klar over det. Jeg fotograferede hendes hænder og forlod hende kold.

Det er som om, haven bærer på en hemmelighed i form af et tankegods, som jeg måske aner, men som forbliver lukket for mig, for længst afdøde sværmeriske aristokrater, pulveriseret af nuet tomme for tomme. De læste Rousseau og Goethes *Den unge Werthers lidelser*. Johan Bülow's Sanderumsgård, ligeledes på Fyn, har en sfærisk forbindelse til Glorups tankelandskab, med dens romantiske tableau, parkens irgange, svimlende fortabelse, dens memento mori og frimurersymbolik. Det samme gælder Reventlowernes Brahetrolleborg, der heller ikke ligger langt herfra, hvor grevinde Sybille og digteren Jens Baggesen fandt vidunderligt klingende navne til gårde og steder som Korinth, Skyggelund og Sølyst. Hvem var de mennesker, som skabte disse steder? Hvad drømte de om? Hvad var deres begær? At tænke på dette er ligesom de hænder, jeg har fotograferet i parken her, jeg forsøger at gribe om noget, jeg ikke kan fastholde.

Sidst på dagen nær havens vældige rødgrenede kornelbusks lysende indre væv går jeg over smedejernsbroen til en lille ø i parkens øvre del og betragter en slags mindetavle med bogstaver mejslet i hvid marmor. Med hånden mærker jeg bogstaverne i inskriptionen, som jeg ikke kan læse. "Det ulæselige, en anden slags mørke," tænker jeg.

I mit arbejdsværelse sidst i april på en skærm belyst bagfra, går det op for mig, hvad der stod: "Nøgenheden af dette monument uden gravskrift og uden inskription siger til følsomme og ærlige mennesker alt, hvad det er muligt at sige."

"Alt, hvad det er muligt at sige," gentager jeg for mig selv. En let brise løber igennem alléen på Glorup, resten fortaber sig.